

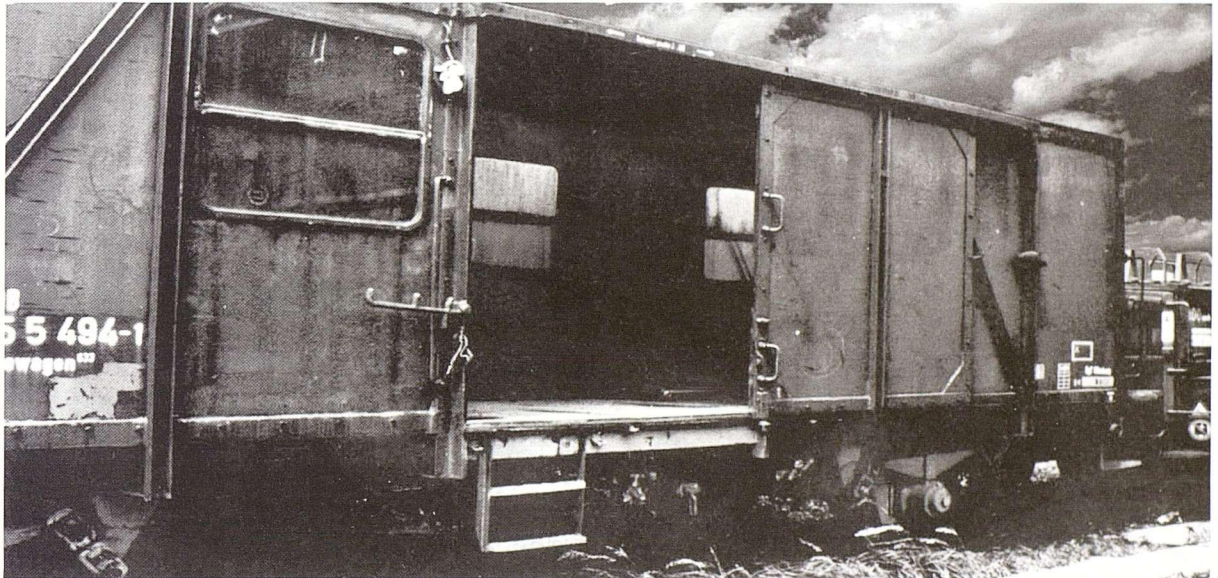
Sobre els límits, els marges i les fronteres del cinema contemporani. Un cicle sobre la necessitat de recuperar la memòria. (II)

Josep Franco i Giner

La transitivitat clàssica entre la mirada i l'objecte, mòrbida sutura del muntatge, es torna en el cinema contemporani intransitivitat barthesiana. Vertigen que ens recorda l'Scootie davant Madeleine, cec captiu. Amb una diferència, l'enlluernament per la mirada normativa, que seria la que s'estableix en el clàssic, no impedeix en aquest altre cinema que sigui deconstruïda i que es reivindicuin també les mirades marginals. Sí, cal alliberar la mirada captiva del no-res. Si la clàssica se sustentava en un treball ben fet (raccord de contigüitat, muntatge altern, aproximació de la

tre els un temps anomenats gèneres cinematogràfics i els televisius. Els anys quaranta i cinquanta, quan la televisió començava a caminar, es produïa una davallada de la intensitat d'assistència al cinema i començava una llarguíssima reconversió dels modes de producció, distribució i exhibició del setè art. Davallada que arriba a la seva màxima expressió a les darreries dels anys vuitanta, amb la tancada massiva de sales —uns anys abans— i la reobertura de multisales mida TV. La gran demanda de cinema a través de la TV sembla una causa-conseqüència d'aquesta mutació. La diferència, l'exigència de diferència, entre l'exhibició a la sala clàssica de cinema, gran i centrada, i l'exhibició a casa o als

representar, figura sense mostrar i mostra sense figurar. Un dels trets de la postmodernitat és que el saber deixa de ser d'origen narratiu, fonamentalment narratiu, en què la causalitat, la linealitat, la relació significativament entre plans, la subordinació dels recursos tècnics a la concepció dramàtica de la història, etcètera, constitueixen els elements que conformaven la veritat cinematogràfica, la raó clàssica. La postmodernitat necessita deixar en suspens, aparentment, el dogma. Però en realitat el que fa és substituir una raó de tall narratiu per una ideologia amagada darrere d'una tècnica que es presenta a ella mateixa com a incolora, inodora i insípida. Com l'aigua mateixa. Una ideologia que el que fa realment

càmera als rostres dels actors, ubiqüitat de la càmera, etcètera), la major part del cinema actual es recolza en un absurd (?) bombardeig sense fi, ni tretall ni seguida, l'anomenat cinema postmodern. Aquí rau bona part de la tasca: alliberar la mirada: proveir-la d'apresadora de coneixement.

Aquesta era la proposta artística dels films escollits en aquest cicle, i de la proposta teòrica del seus comentaristes. Avaluat la mirada de les darreres dècades, d'ençà dels anys setanta. La mirada que construeix el producte filmic en aquesta mena de barreja de bosc audiovisual. És curiós com s'ha arribat a una metamorfosi, gairebé una hibridació, en-

multicines de rodalies, desapareix per al gran públic. De fet comença a no poder triar. Aquesta mutació del format afecta el producte i el cinema es converteix aquests anys, cada vegada més, en un subproducte televisiu que ajuda, paradoxalment, al segon boom televisiu en aquest segle. I és així com la TV es recupera gràcies al cinema, a l'oferta cinematogràfica de la TV. Però també a la demanda de publicitat sobre cinema, magazines, promocions, videoclips, etcètera, que es vehiculen a través de la TV. Un i l'altre, Cinema i TV, s'hibriden i esborren fronteres, convertint-se en el que s'ha anomenat gènere audiovisual.

Aquest gènere és un mitjà que representa sense narrar i narra sense

és controlar el significat de l'obra en disposar-la en uns espais determinats.

A aquesta proposta del bombardeig el cinema contemporani i els seus comentadors en aquestes sessions proposàvem una teoria que, sense fugir de la tècnica i de la història, ambdós necessàries per entendre millor el mitjà, consideri el cinema com un acte de coneixement que mostra i amaga a l'ensens; un joc gnoseològic no exempt de ser analitzat textualment i filosòficament mentre es fa un passeig per les anomenades mirades contemporànies. Un passeig fet també de desitjos i opcions subjectives, de seduccions i captivacions mediàtiques, renunciant, això sí, a tenir la darrera paraula. ■